

KÉT HÉT EGY NOVELLA 2018-19

név: iskola: oszt.:

KÉT HÉT EGY NOVELLA, 2018-19

5.-8. osztály

3.forduló

Nagy Katalin: Túrhető Lajos (részletek)

1) Mi volt a fogalmazás címe, amit írni kellett?

.....

2) Ötödikes hősünk hogyan használta fel a technikát a dolgozathoz?

.....

.....

.....

.....

.....

3) Mit mondott a másodikos kisöcsi a riportban?

.....

.....

4) Mi volt apu „nevelési” trükkje?

.....

.....

.....

5) Miért hívta össze a családját a fürdőszobába?

.....

.....

.....

6) A családból ki járt pórul a riport miatt?

.....

7) Miért vonult hősünk önkéntes száműzetésbe?

.....

.....

8) Ki volt Nyakas Magdi? Írj le róla mindent, amit a részletből megtudtál!

.....

.....

.....

9) Ki mos akkor Kormoséknál?

.....

.....

.....

10) Miért nem szabad tudni a nagymamának a hagymás rántottáról?

.....

.....

.....

11) Mit csinált öcsi Magdiéknál?

.....

.....

Nagy Katalin: Tűrhető Lajos
[Bp.]: Manó Könyvek, 2017

Dudás Győző rajzaival

BEMUTATOM A CSALÁDOM

Ez volt a házi feladat címe.

Kérdeztem is Gabi nénit, a magyartanárunkat: mit írjak én erről? Ismeri ő a családomat fejből! A szüleim annyit járnak be az iskolába, mintha bérletük lenne. Igaz, nem maguktól jönnek. Hívják őket miattunk. Mert az öcsém is ide jár, másodikos. Én már ötödikes vagyok, mégis hasonlítunk egymásra. Ő is utál írni, én is.

Úgyhogy kitaláltam valamit. Nem kell írnom, mégis meglesz a dolgozat! Mire való a technika?

Van egy jó kis magnóm. Azt találtam ki, hogy riportot készítek a családommal. Így mutatom be őket, ha már ez a házi feladat. Majd rejtett mikrofonnal dolgozom. Így divat. Meg ha nem rejtem el a mikrofont, talán nem is nyilatkozik a családom.

Azt mondom sorban mindenkinek, hogy intőt kaptam magatartásból. Erre rögtön nyilatkoznak, az biztos! A magnó szépen felveszi a válaszukat. És akkor Gabi néni majd meghallhatja, hogy milyen az én családom.

Az intő-trükk jól sikerült. Mindenki elhitte, érdekes! Elsőnek a nagyanyámat csalogattam a magnó közelébe.

– Nagyanyám – mondtam neki szomorúan –, baj van! Intőt kaptam magatartásból.

– Jaj, istenem, de borzasztó! Ez nálunk nem szokás! Apád sose hozott gyerekkorában. Micsoda szégyen! Csak az öcséd meg ne tudja! El ne tanulja a rosszat tőled!

Amikor kiment a szobából a nagyanyám, visszahallgattam a magnóról a felvételt. Az ő szavai után rövid zene következett, az év legsikeresebb slágereiből. Ez nem a nagyanyám véleményéhez tartozott, csak nem sikerült a törlés. Egy tánczenei szalagot használtam ugyanis. Nagy kár érte! De még mindig jobb, mint ha írnom kellene! Folytattam a családi beszélgetést:

– Öcsi, baj van! Intőt kaptam...

– Miért baj az? – vágott a szavamba unottan.

– Hát, tudod! Alá kell íratni a szülővel.

– És te nem tudsz írni?

– Nem értem...

– No, add ide, nem bánom! Aláírom neked. Két forint! Kutasét mindig egy forintért írom alá. De az könnyű. Mert már sokszor írtam.

– Nagyapám, baj van! – ismételtem a szövegem. – Intőt kaptam magatartásból.

– Híjnye! – rikkantotta, mint a népi táncosok. Még a bajsát is megpödörte kétoldalt. De nem volt szomorú. Inkább mesélni kezdett nyomban. – Baj, baj, de előfordul az ilyesmi. Emlékszem apádra. Hetenként hozott intőt gyerekkorában. Én írtam alá mindet. Nagyanyád még ma sem tudja. Megkíméltük. De hogy most te is... Hiába, no! Mi, Kormosok, csak egymásra ütünk.

– Anyu – mondtam este, amikor hazajött –, baj van! Intőt kaptam magatartásból.

– Menj apádhoz a jó hírrel! – csattant fel anyu nyomban. – Ő jobban ért a neveléshez, mint én. Legalábbis azt mondja. Menj a szakértőhöz!

Mentem is azonnal.

– Apu, anyu hozzád küldött. Ugyanis baj van. Intőt kaptam magatartásból.

Apu nem szólt semmit. Csak nagy csattanás hallatszott. Aki a magnószalagot hallgatja, majd azt hiszi, egy pofon csattant. Anyu is azt hitte a másik szobában. Ez volt apu trükkje. Összeütötte a két tenyerét, és a csattanástól anyu megnyugodott.

Csak én voltam nyugtalan a végén. Mert a rejtett mikrofon azért becsapás valahogy...

Nagyszerű ötletem támadt megint. Jó formában vagyok!

Összehívtam a családomat a fürdőszobába. Először nem akartak jönni. Mert mindig abból van a veszekedés úgyis, hogy egyszerre járunk oda. De mondtam, hogy ez most más. A fürdőszoba lesz a stúdió. Ez az egyetlen hely a lakásban, ahova nem hallatszik az utcáról a zaj. Mindenki nagyon csodálkozott. De azért bejöttek. Öcsi a papagájt hozta kalitkában, az is a családhoz tartozik. De én letakartam a fürdőlepedővel, mert különben folyton beszél. És most én akartam beszélni. Azt mondtam:

– Kedves családom! Mindenki tudja, hogy riporternek készülök. Másképpen nem lehetek riporter, csak ha gyakorolok. Hallgassátok meg első riportomat. Hálaából bejelentem, hogy nem is kaptam intőt. Becsületszavamra! Csak azért mondtam, hogy felvehessem magnóra a válaszokat. Most lejátszom a riportot.

És lejátszottam. Egészen jól sikerült. A zene néha áthallatszott, mert a törlés még nem tökéletes. Tiszta szerencse! Így még élethűbb a hangulat. Nálunk úgyis mindig szól a magnó. Nagyon elégedett voltam magammal. De csak hadd dicsérjenek mások is! Ezért azt kérdeztem:

– Kedves családom! Mi a véleményetek első riportomról?

Akkor a nagyanyám sírva fakadt, és azt mondta a nagyapámnak:

– Nahát, papa! Most kell megtudnom, ennyi idő után, hogy becsaptatok azokkal az intőkkel! Micsoda szégyen!

Anyu nem sírt, hanem inkább nevetett. Megdicsérte aput; bár nem biztos.

– Nagyszerű nevelési módszere van apátoknak, mondhatom. Haverkodik a fiával. A hátam mögött!

Apu gyorsan letolta Öcsit. Mert akárhogy is nézzük, őt meg anyu tolta le. Azt mondta az apukám:

– Öcsi! Te csalónak készülsz? Aláírásokat hamisítasz? Ráadásul pénzért? Büntetésből nem nézheted a televíziót ma este.

No hiszen! Öcsi rögtön ordítani kezdett, de hogy! Belerezgett a magnóm, nem bírja ezt a hangerőt. Mert a mostani beszélgetést is felvettem, persze. Így lesz jó a riport.

– Többet nem is játszom veled, Csaba! – bömbölte

az öcsém. – És ne takard le a papagájt! Az az enyém, igenis!

És lekapta a fürdőlepedőt a kalitkáról. Ebből a papagáj azt hihette, hogy reggel van, és rikoltozni kezdett:

– Pityuka aranyos, aranyos Pityuka, puszit Pityukának, puszikát!

A nagy hangzavarban csak a nagyapám maradt nyugodt. Egész halkán mondott valamit. Sajnos a család miatt nem merte hangosan, így a magnó nem vette fel a hangját. Pedig jó lett volna! Mert azt mormogta:

– Riporter lesz ebből a gyerekből! Híres ember! Hiába, mi, Kormosok, csak egymásra ütünk!

A továbbiakban az év legsikeresebb slágerei szólnak. Nincs már okom letörölni a szalagról. Így legalább azt hallgattam egész este. Mert én se néztem tévét. Gondoltam, így való, ha már bajba hoztam az öcsémet. De ő nem értette.

– Különbén jól vagy? Csak az agyad beteg? – ezt mondta nekem.

Kicsi még. Nem tudhatja, milyen nemes dolog az önkéntes száműzetés.

NAGYANYÁM AZ ÚRHAJÓBAN

– Légy szíves, meséld el a családomat! Nem ismerek itt rájuk. Lehet, hogy te érted ezt! Nekem túl magas – ezt mondtam Magdinak.

Pedig a barátom. Már öt éve együtt járunk, elsőben a padszomszédom volt. Mert nagyon jó kislány, azért ül-

tették mellém. Azóta javulok. De most valami rajzot mutogatott, attól lettem mérges. Mert hat kis kukac tesz-vesz valamit a képen; rendben van! De Magdi azt állítja: ez a mi családuk munka közben.

Mielőtt Magdi szóhoz jutott volna, csengett a telefon. Felvettem.

– Halló! Itt Kormos-lakás – mondtam; így való.

– Ha kormos, hívjon kéményseprőt – szellemeskedett az illető.

Megismertem az öcsém hangját. Lecsaptam a telefont. Hamarosan újra csengett. Az öcsém volt megint. De már nem jópofáskodott, hanem hadart. Izgatott volt. Ilyenkor csuklik is.

– Jaj, Csabikám, ne tedd le, nem mondom a kéményseprőt többé, csak te se mondd, hogy Kormos-lakás, mert akkor nem bírom megállni, és mégis mondom... Nagyon fontos! Már másodszor hívlak! Majd megadod a két forintot?

– Még mit nem! Nekem ugyan nem fontos!

– Dehogynem! A te osztálytársad Nyakas Magdi, nem igaz? Ő az őrsvezetőnk a kisdobosban.

– És?

☞ **Őrsvezető:** A történet születése idején az iskolás gyerekek többsége tagja volt az úttörőmozgalomnak. A tanulók kisebb csoportokba, azaz őrsökbe szerveződtek, melynek vezetőjét őrsvezetőnek hívták

☞ **Kisdobos:** Az úttörőmozgalomban az alsó tagozatos tanulókat kisdobosoknak nevezték.

– Most megy hozzánk. Be ne engedd! Csak az a fontos.

No, ez érdekes! Intettem Magdinak, hogy jöjjön oda, tegye a fülét a kagylóhoz ő is. Ez először nem sikerült. Mert Magdi is szemüveges meg én is. És nem fért el a fejünk. De elrendeztük valahogy.

– Mondd még egyszer! – bízottam az öcsémet.

Mondta is jó hangosan:

– Magdi lett az őrsvezetőnk. Be ne engedd hozzánk, ha csenget!

Magdi rögtön meglódult, hogy elrohan. De megfogtam a karját, és csak faggattam az öcsémet:

– És miért ne engedjem be?

– Nevelni akar...

– Rád fér!

– Nem engem akar nevelni, hanem téged.

Magdi bandzsított, amikor ránéztem. De lehet, hogy csak túl közel volt egymáshoz a szemüvegünk.

– Már miért akarna nevelni? Nem az én őrsvezetőm!
– folytattam a témát.

– Csakhogy én azt mondtam az őrsi gyűlésen, hogy

te vagy a példaképem, azért nem tisztítok cipőt, mert te se...

Lecsaptam a kagylót megint. Ráripakodtam Magdira:

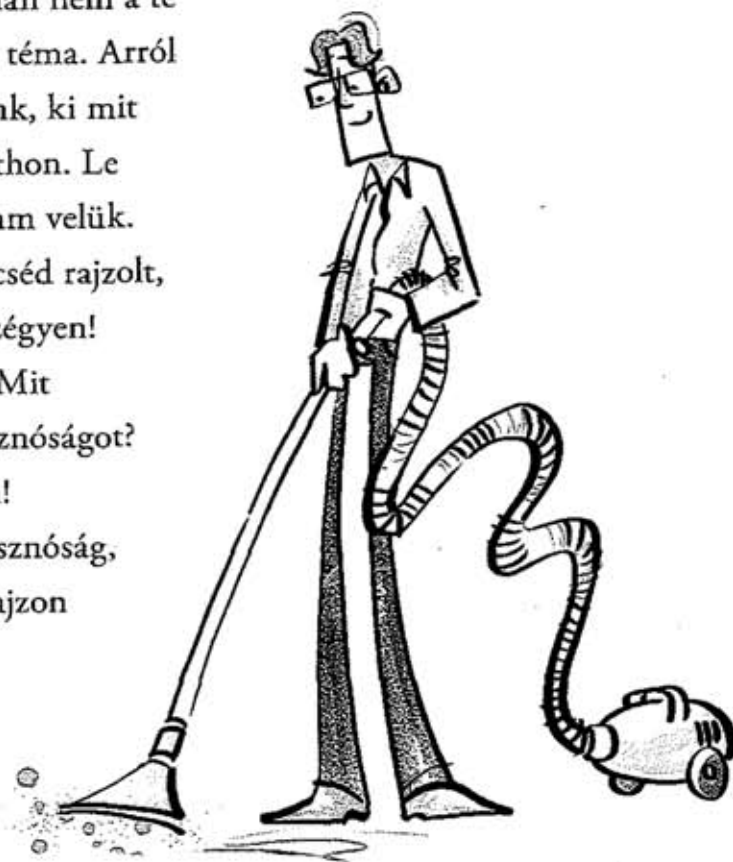
– Nincs más témád a kis őrsöddel? Pont az én cipőm?

Magdi éppen olyan sértett volt, mint én. Öcsi igazán sikeresen dolgozott.

– Egyáltalán nem a te cipőd volt a téma. Arról beszélgettünk, ki mit dolgozik otthon. Le is rajzoltattam velük. Amit a te öcséd rajzolt, az igazán szégyen!

– Miért? Mit rajzolt? Disznóságot? Felpofozom!

– Elég disznóság, ami itt, a rajzon látható!

– Mutasd! És meséld már!
– Ez például itt: a mamád. Főz.
– Anyu?! – Nagyot nevettem. Magdi szerint rondán nevetek. Nyerítek, mint egy ló. – Anyu egyáltalán nem tud főzni. A húsokat se ismeri meg a hentesnél. Csak a csirkét. Ha már kacska is van, belesül.
– Akkor ki tud főzni nálatok? – kérdezte Magdi szigorúan.

– Mindenki. Anyut kivéve.
– És ki főz a legjobban?
– A nagyapám.
Magdi majdnem sírva fakadt. Azt hitte, ugratom. De csak nyelt egy nagyot, és mutatta a rajzot tovább.
– Ez itt a nagymamád.
– Nem hasonlít. De az nem baj. És miért ül úrhaban?
– Az mosóteknő. És a nagymamád mos. Az egész családra ő mos.
– Hát... hacsak nem a múzeumban... Máshol nemigen látni ilyen teknőt. Ez régiség. Nekünk mosógépünk van, programozható.

– Csak nem azt akarod mondani, hogy a nagyapád mos? – villámlott Magdi szeme.

Én meg olyan nyugodt voltam, mint egy bárányszerű. Türelmesen magyaráztam a családomat Magdinak. Nem könnyű megérteni, belátom.

– A nagyapám nem mos, mert nem érti a programozást.
Apu mosott eleinte. Aztán cseréltünk. Most én mosok, apu porszívózik. De lehet, hogy cserélnek Öcsivel. Akkor a papám hordja le az üres üvegeket a közértbe.
– Térjünk vissza a képhez! – mondta Magdi megtörtén. – Mert erről akartam veled beszélni éppen. Nem szép dolog ez!
– Micsoda?
– Amit az öcséd a rajzzal bevallott. Hogy a négy férfi, a nagyapád, a papád, az öcséd meg te, csak ül és olvas.
Dühös lettem. Mondtam neki, elemezze a festményt

most már egyedül. Nekem az is elég, ami rajzórán kötelező.

– Még egy kérdést! Egy utolsót! – kérte Magdi. Nem sértődött meg, sajnos. – Azt mondd meg nekem, Csaba, ezek szerint a nagymamád munkanélküli?

– Dehogyis! Főz, mos, takarít, bevásárol a nagyanyám...

– Hát nem ti?

– Dehogynem. Mindent mi csinálunk. Csak titokban.

– Hazamegyek – mondta Magdi.

Könnybe lábadt a szeme. Nem tudom, hogy a bánattól-e vagy a hagymától. Mert jó erős hagymaillat jött be a szobába. A nagyapám is bejött, és intett:

– Gyertek gyorsan!

Ráütöttem néhány tojást a hagymára. Kapjátok be! Aztán kiszellőztetünk, mielőtt nagyanyátok hazaér.

A hagymás rántotta finom volt. Vártam, hogy Magdi is dicséri. De ő egyre csak nyomozott.

– Tessék mondani, Kormos bácsi, miért nem szabad tudni ezt a nagymamának?

– Pszt! Nem szereti, ha beleütjük az orrunkat az ő dolgába – magyarázta készségesen a nagyapám. – Azt mondja, asszony munkához ne nyúljanak a férfiak. Se apraja, se nagyja!

– És akkor, hogy lehet...? –
Magdi már kicsit dadogott.

– Segtünk mi azért mindent. Nem néznénk, hogy ő dolgozzon ránk. Szétszétjuk a munkát szépen. Csak nem verjük nagydobra, hogy segítettünk.

– Érted most már Öcsi rajzát?
Te őrsvezető?! – kérdeztem Magdi-

tól gyengéden.

Igazán nagyon büszke voltam a mi összevissza családunkra.

Akkor érkezett haza az öcsém. Már az előszobából kiabált, hogy hagyjunk neki rántotttát. Berontott a konyhába. Egyáltalán nem rendült meg, hogy Magdit itt találja. Sőt! Közölte, hogy Magdiéktól jön éppen. Onnan is telefonált.

– Hallottam – jegyezte meg Magdi sértődötten.

Félretolta a tányérvját. Öcsi maga elé húzta. Megette azt az adagot is, és azt mondta Magdinak:

– Most már nyugodtan hazamehetsz...

– Öcsi! Ne szemtelenkedj a vendéggel! – szóltam rá nyomban.

– Sose hagyod végigmondani! Azért mehet most már haza nyugodtan, mert kitisztítottam a cipőt ná-luk. Mind a négy párat.

Magdi nagyot nyelt, pedig már rég abbahagyta az evést.

– Nem értem – hebegte.

– Mondta a mamád, hogy utálsz cipőt tisztítani. Pedig vett spriccelős cipőtisztítót is. Mi is vettünk. Csak nekem nem engedik használni. A mamád megengedte nekem.

Magdi nem szólt többé. Összehajtogatta Öcsi rajzát. Talán elteszi emlékebe.

